

SZEREG SYCZĄCY:

Zacznijmy od tego, kiedy powinniśmy wymagać użycia głosek syczących od naszych Maluchów? Około 3 urodzin powinno ustępować już zmiękczenie głosek („ziegar’-zegar) i od tego momentu zaczynamy bacznie zwracać uwagę, czy u dziecka pojawiają się głoski, o których dziś mowa.

Kiedy mamy problem? Wtedy, jeśli dziecko:

Pomimo skończonych 3 lat, uparcie zmiękcza wyrazy („plosię”-proszę);

Wypowiada wprawdzie głoski syczące, ale podczas mówienia wkłada język między zęby (seplenienie międzyzębowe);

Gdy pomija głoski w wyrazie i nie realizuje ich przez to wcale;

Gdy zastępuje je innymi głoskami.

Kiedy głoski brzmią inaczej, nieczysto.

Głoski s, z, c, dz są głoskami dentalizowanymi (zębowymi). Ich artykulacja polega na zbliżeniu do siebie siekaczy górnej szczęki i żuchwy, co w efekcie nadaje tym głoskom charakterystyczne brzmienie (wydychane powietrze przepływające w środkowej płaszczyźnie języka trze o brzegi siekaczy). Usta są rozchylone (jak przy uśmiechu).

Głoska Z

Podczas artykulacji głoski Z podobnie jak przy głosce S czubek języka przylega do wewnętrznej powierzchni dolnych siekaczy, boki języka przylegają do wewnętrznej powierzchni górnych zębów i dziąseł. W linii środkowej języka tworzy się wąska rynienka, przez którą przepływa strumień wydychanego powietrza, dodatkowo w artykulacji biorą udział więzadła głosowe, które zaczynają drgać;

3, 2, 1 start – zaczynamy:

Ćwiczenia artykulacyjne:

Ćwiczenia języka

1. Liczenie dolnych zębów czubkiem języka po wewnętrznej stronie.
2. Oblizywanie językiem wewnętrznej powierzchni dolnych zębów.
3. Dotykanie czubkiem języka wewnętrznej powierzchni dolnych siekaczy z równoczesnym wybrzmiewaniem głoski [e],
4. Zlizywanie czubkiem języka dżemu lub masła czekoladowego z dolnych dziąseł.
5. Energiczne wyrzucanie czubka języka zza dolnych zębów - zabawa Wymiatanie śmieci.

Ćwiczenia oddechowe:

1. Dmuchanie na chorągiewki i wiatraczki.
2. Dmuchanie na płomień świecy w odległości niepozwalającej zdmuchnąć płomyka, lecz wyginać go pod wpływem dmuchania – zabawa: Tańczący płomyczek.
3. Dmuchanie na papierowe łódki pływające w misce z wodą.
4. Zdmuchiwanie kulki waty kosmetycznej z ręki – zawody: Kto dmuchnie dalej.
5. Wydmuchiwanie baniek mydlanych.
6. Dmuchanie na papierowe ozdoby zawieszane na nitkach o różnej długości ponad głową ćwiczącego.
7. Dmuchanie na papierowe kulki po wytyczonej trasie narysowanej na podłodze – zabawa: Wyścigi samochodowe.
8. Przedmuchiwanie piłeczki pingpongowej do osoby siedzącej na przeciwko – zabawa: Mecz piłkarski.
9. Dmuchanie przez rurkę do wody, aby tworzyły się pęcherzyki powietrza – zabawa: Gotowanie wody.
10. Nadmuchiwanie balonów, zabawek i piłek z folii.
11. Próby gwizdania.
12. Zdmuchiwanie lekkiego przedmiotu z ręki, np. piórka, kłębka waty, papierowej kulki.
13. Rozdmuchiwanie: chrupek, ryżu, kaszy, pociętej gąbki lub kawałków styropianu.
14. Gra na instrumentach muzycznych: organkach, trąbce, gwizdku.
15. Gra na grzebieniu owiniętym cienką bibułą.
16. Dmuchanie na piórko, aby unosiło się ponad głową osoby ćwiczącej.
17. Rozdmuchiwanie plamki farby wodnej na podkładce z tworzywa sztucznego

Ćwiczenia warg

1. Rozciąganie warg do uśmiechu i wymawianie głoski [i],
2. Naprzemienny uśmiech z pokazywaniem zębów, a następnie zasłanianiem ich wargami.
3. Układanie ust do uśmiechu i powrót do pozycji neutralnej.
4. Wydawanie odgłosów z rozciągniętymi kącikami ust:
kozy - **me, me**,
barana - **be, be**,
kurczątką - **pi, pi**,
śmiechu - **hi, hi**.
5. Pokazywanie szerokiego uśmiechu, a następnie ściąganie ust, jak przy głosce [u].

Ćwiczenia rytmizujące

1. Wskaż ten wyraz, który się nie rymuje np. :
zapałki – cymbałki – lis
zebra – słoń – dłoń
2. Dzielenie wyrazów na sylaby z klaskaniem:
ce - bu – la, sa – mo - lot, pa - lec, bu - ty,
3. Marsz po pokoju w rytm podany przez prowadzącego na bębenu (lub wyklaskiwany).

Ćwiczenia słuchowe

1. Logopeda wypowiada naprzemiennie „s” i „z” , gdy dziecko usłyszy „z” uderza w bębenek (klaszcze)
 2. Prowadzący wypowiada naprzemiennie sylaby z „s” i z „z”(za, sa, zo, so, ze, se, su, zu, sy, zy) gdy dziecko usłyszy sylabę z „s” uderza w bębenek (klaszcze).
 3. Prowadzący wymawia wyrazy z głoską „s” lub „sz”. Dziecko uderza w bębenek, gdy słyszy wyraz z głoską „z” (klaszcze).
- Przykłady wyrazów:
syrop, seler, zegar, zupa, , sanki, zapałka, samochód, sos, zerka, zaulek, sernik

Mięśnie rozgrzane, co dalej?

Tak wygląda buzia przy wymowie głosek

„s”, „z”, „c”, „dz”:

szeroki uśmiech, zęby przybliżone, język za dolnymi zębami.

Zaczynamy od ustawienia wszystkiego w buzi.

Następny etap to wywołanie głoski Z:

Głoska z, różni się od poprzedniej tylko tym, że jest dźwięczna. Próbuje ją więc wymówić tak jak s, ale pokazujemy dziecku dźwięczność. Najprościej położyć dłoń dziecka na swojej krtani – poczuje ono wtedy wibrację, a następnie spróbuje powtórzyć.

Prawidłowa wymowa głoski Z w sylabach:

- spółgłoska „z” w nagłosie: ze, zu, zo, za, zy,
- spółgłoska „z” w śródgłosie: eze, uzu, ozo, aza, yzy,
- spółgłoska „z” w wygłosie: ez, uz, oz, az, yz
- spółgłoska „z” w śródgłosie: uza, oza, aza, eza, yza, iza
uze, oze, aze, eze, yze, ize
uzy, ozy, azy, ezy, yzy, izy
uzu, ozu, azu, ezu, yzu, izu
uzi, ozi, azi, ezi, yzi, izi

Prawidłowa wymowa głoski z w wyrazach:

1. Ćwiczenie: czytanie wyrazów z „z” :

zamek, zakład, załoga, zęby, zegar, zupa, Zenek, zero, zapalka, zebra, zoo, zakręt, zabawka, złoto, złom, zamówienie, koza, kazanie, pazury, puzon, lizak, wazon, wózek, karuzela, mazak, bazar, bizon, kuzyn, ogryzek, bluza, gwiazda, itp.;

2. Przeczytaj wyrazy z ćwiczenia 2. Z podziałem na sylaby: za-mek, zak-ład

3. Pokoloruj sylaby tak aby powstał wyraz:

ZA	GAREK
ZE	PA
ZU	BAWA
ZAS	CZEK
ZNA	TAWA
ZER	ŚNICA
ZO	KAĆ
ZŁO	BACZYĆ

4. Połącz w pary wyrazy wg pierwszej głoski, przeczytaj wyraźnie każdy wyraz:

gazeta	mazak	waliza	karuzela	zapalki
koza	zjawa	gwiazda	wazon	muzeum

5. Wykreśl jedną literę, aby otrzymać prawidłowy wyraz. Powiedz otrzymane słowo wyraźnie:

Zupya, zegarek, złoato, zebra, karuzeala, gwizadek, zaestawa, zapialka

6. Przeczytaj połączenia wyrazowe wyraźnie spróbuj ułożyć z nimi zdania

ZADBADNA ZAJEZDZIA	ZABYTKOWY ZAMEK	BRAZOWA BLUZA	MUZYKALNY KOMPOZYTOR
ZACZAROWANY MAZAK	ZAWIŁE ZADANIE	ROZGADANY KUZYN	ZAWIĄZANY WĘZEŁEK
ZAPRACOWANY ZEGARMISTRZ	ZAPALONA ZAPAŁKA	POMAZANA GAZETA	ZNAK ZAPYTANIA
ZARADNA ZUZANKA	ZADBANE ZĘBY	ZATKANY ZLEW	ZŁOTY ZEGAREK

7. Przeczytaj zdania, a następnie wykonaj rysunek:

Kuzyn Zenek znalazł mazaki

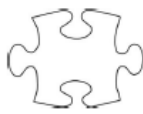

Maluje nimi wzorki i zygzaki:

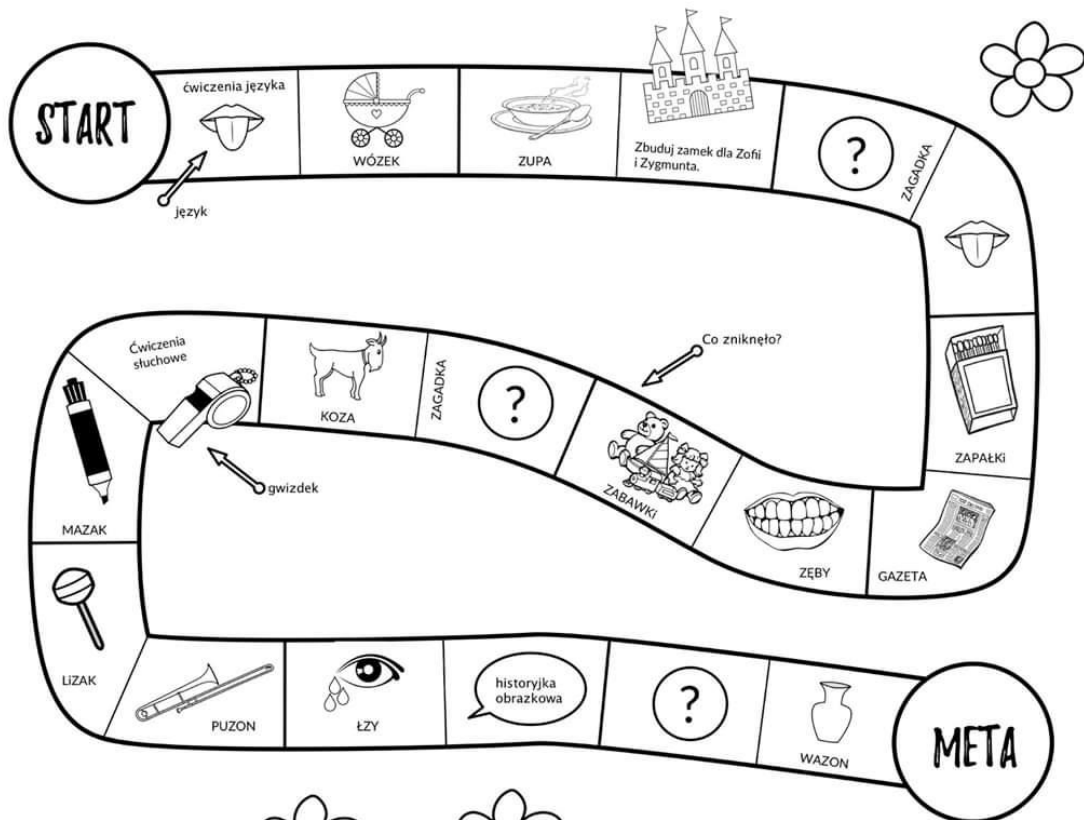
Kozy w zabawne wzorki,

Zebry w złote gwiazdy i znaki,

A dinozaury w brązowe zygzaki.

8. A teraz weź kostkę i pionek i zagraj w grę. Zasady możesz sam ustalić. Pamiętaj, aby wyraz na polu na którym staniesz wypowiedzieć dokładnie i starannie. Możesz też z tym wyrazem ułożyć zdanie.

DINOZAURO	ZAMEK	GAZETA	ZUPA	LIZAK	ZUCH	WÓZEK	ZEGAR	MAZAK	ZABAWKI
ZYGZAK									JĘZYK
WAZON									ZAPIEKANKA
PUZEL									GNIAZDO
BLUZA									ZAPAŁKI
START/META									FRYZURA
PUZON									ZERO
OGRYZEK									WALIZA
ZĄB									ZEBRA
ZAKŁADKA									KARUZELA
BEZY	ZLEW	GWIAZDA	ZŁOTO	KOZA	ZJAWA	MAZAK	ZNAK	GWIZDEK	ZŁOTÓWKA

Kiedy opanujesz prawidłową wymowę sylab i wyrazów, pora na zdania i wierszyki

Przeczytaj głośno i wyraźnie, pamiętaj o prawidłowej wymowie głoski z

Zdania do przeczytania:

Iza dokładnie myje ząbki.

W ozdobnym wazonie były niezapominajki.

Nad zatoką zapada zmrok.

Zenek zakłada brązową bluzę.

Koza u woza zerka na ogryzek.

Kuzyn zdał egzamin na prawo jazdy.

Pan Zygmunt znalazł złoty zegarek.

Kuzyn zrobił dla Elizy piękną zabawkę na prezent.

W domu zapachniało zupą pomidorową i zawijanymi zrazami.

Zuzanna gwizdała melodię znanego kompozytora.

Zenek ogląda złote gwiazdy.

Mama podała na obiad: zupę, zapiekankę i bezy.

Kuzynka Iza znalazła złoty zegarek.

Luiza zbiera widokówki zabytkowych zamków.

Wierszyki do przeczytania:

„Zagubione [z]”

Gdzieś się „z” zawieruszyło,

zabłąkało, zagubiło.

Może je koza zajada

myśląc, że to sałata.

Może je zebra ukradła,

szukając „z” z abecadła.

Może jest w zabawkach Zosi,

poszukajmy, Zosia prosi.

„Zapominalski”

Mój kolega Zbyś Kowalski
Strasznie jest zapominalski.
Zapomniał, gdzie schował złotówkę
I gdzie zegary mają wskazówkę.
Nie pamięta, gdzie kupował lizaki
I gdzie położył nowe mazaki.
Zapomniał, jak smakują pyzy
I o tym, że ma pójść do lzy.
Nie wie, gdzie rosną niezapominajki,
Nie pamięta, kto mu opowiadał bajki.
Zapomniał, kto zadawał zagadki
i jak się robi do książki zakładki.
Nie wie, po co ptaki wiją sobie gniazda
i dlaczego na niebie świeci złota gwiazda,
po co na zakrętach pojazdy zwalniają
i dlaczego kozy listki zjadają...

„Koza Zosi”

Młoda koza Zosi z zagrody zerkąta,
skakała, beczała, bródką potrząsała
i się wciąż zastanawiała,
jak zdobyć dwie główki kapusty
by zappełnić brzuszek pusty.

Filmik - głoska z

<https://www.youtube.com/watch?v=bVpMCJQS4L4>

Gry i zabawy:

<https://wordwall.net/pl/resource/1165169/zabawa-z-g%C5%82osk%C4%85-z>

<https://wordwall.net/pl/resource/1237531/polski/doko%C5%84cz-zdanie-z-g%C5%82osk%C4%85-s-z-pepp%C4%85>